

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 9Co/101/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1314227969
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Posluchová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1314227969.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Posluchovej a členov senátu JUDr. Romana Huszára a JUDr. Magdalény Florekovej, v právnej veci žalobkyne: B.. B. M., M., B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. X, C. H., zastúpená: W.. T. N., O. O. D. XX, C. H., proti žalovanému: B.. M. T., nar. XX.X.XXXX, S. I. XX, S., zastúpený Kolíková & Partners, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Radvanská 21, Bratislava, IČO : 47 239 441 o ochranu osobnosti, na odvolania žalobkyne a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č. k. 19C/354/2014-302 zo dňa 21. novembra 2017, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti z m e ň u j e tak, že žalobu zamietá.

V napadnutej zamietajúcej časti rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e.

Žalovaný má voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaslať žalobkyni v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku doporučený list s jeho písomným ospravedlnením nasledovného znenia: „Podpísaný W.. M. T., nar. XX.X.XXXX, bytom I. XX, S., týmto sa ospravedlňujem B.. B. M., M., B., nar. XX.X.XXXX, S. C. X, C. H. za svoje vyjadrenia v e-mailovej správe odoslanej 30.5.2014 o 6,14 hod. v tom, že B.. M. M., B. ako hlavná odborníčka Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky nezastupuje záujmy ani VLD (všeobecných lekárov pre dospelých), ani záujmy pacientov, ale pravdepodobne ako postgraduálna expertka pripravuje iba pôdu pre určité privatizačné projekty svojej rodiny riadiacej dnešné Ministerstvo zdravotníctva SR, pretože tieto moje vyjadrenia sú nepravdivé.“ Vo zvyšku žalobu zamietol. Súd prvej inštancie žiadnej zo sporových strán nepriznal nárok na náhradu trov konania.

1.1. Svoj rozsudok právne odôvodnil ustanoveniami čl. 19 a čl. 26 ods. 1 Ústavy, § 11 a 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

1.2. Súd z vykonaného dokazovania a zhodnými tvrdeniami strán sporu a svedkov mal preukázané, že žalovaný rozoslal e-mailom zo svojej adresy T..M..sk na adresy 1400 pôvodných členov Slovenskej spoločnosti všeobecného praktického lekárstva SLS a jej kolegom (Č..sk), sekretariátu a riaditeľovi sekretariátu Slovenskej lekárskej komory (T..sk, U..sk), riaditeľke Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) na Slovensku (Q..E..Y.), Prezídiu Slovenskej lekárskej spoločnosti (M.-O..sk), odbornému redaktorovi Zdravotníckych novín (S..W..sk) a na adresy širokej lekárskej verejnosti tento e-mail dňa 30.5.2014. Žalobkyňa vo svojej žalobe napáda 5 viet zo záverečnej časti e-mailu žalovaného, a to:

(1) Prekvapuje ma, že HO MZSR, B.. B. M., B. ... do ktorej sme my všeobecní lekári vkladali toľko nádejí, nezosúladiť tento materiál s potrebami slovenskej populácie a s dnešnými možnosťami slovenských VLD.

(2) Ako ukazuje aj tento prípad bohužiaľ naša hlavná odborníčka nezastupuje záujmy ani VLD ani záujmy pacientov...

(3) ... pravdepodobne ako postgraduálna expertka ... pripravuje iba pôdu pre určité privatizačné projekty svojej rodiny riadiacej dnešné MZSR.

(4) Je veľmi transparentne vidieť, že nepresadzuje ani základné atribúty kvalitnej integrovanej starostlivosti o chronicky chorých...

(5) Naopak svojou činnosťou pomohla prijať túto tápajúcu legislatívu, ktorá platí od ... dňa 20.5.2014 a výraznou mierou sa bude podieľať na znemožňovaní prístupu pacientom k poskytovaniu integrovanej primárnej zdravotnej starostlivosti a k oslabovaniu PZS.

1.3. Súd prvej inštancie k e-mailu žalovaného z 30.5.2014 považoval predovšetkým za potrebné uviesť, že tento sa v celom kontexte zaoberá riešením odbornej otázky a kritizuje právnu úpravu obsiahnutú v schválenej vyhláške MZ SR a nepresadenie odborných názorov časti všeobecných lekárov. Aj zo svedeckých výpovedí vyplynulo, že tento e-mail bol súčasťou širokej odbornej diskusie o primárnej zdravotnej starostlivosti u chronických pacientov s potrebami slovenskej populácie a s dnešnými možnosťami všeobecných lekárov pre dospelých. Bol rozposlaný výlučne odbornej verejnosti, teda všeobecným lekárom a odborným a stavovským organizáciám v oblasti medicíny, ktoré sa mohli ako jediní odborne vyjadriť k obsahu kritiky vo vzťahu k legislatívnej úprave. Žalovaný v bodoch č. 1., 2., 4., a 5. ako všeobecný lekár a člen širokej lekárskej komunity podal svoj hodnotiaci úsudok, ktorý sa netýkal žalobkyne ako lekárky, ale ako hlavnej odborníčky MZ SR, teda verejne činné a známej osoby. Súd potom vyhodnotil túto časť e-mailu žalovaného ako vecný základ kritiky, že bola prijatá vyhláška, na legislatívnom procese o ktorej sa z titulu svojej funkcie zúčastnila žalobkyňa ako hlavná odborníčka MZ SR pre všeobecné lekárstvo, pričom schválené znenie vyhlášky nedáva žiadnu kompetenciu pri 147. ochoreniach, hoci pre priznanie takejto kompetencie existuje odborný podklad. Súd poukázal na bod č. 36 nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1511/13, podľa ktorého pokiaľ ide o kritiku vo vzťahu k verejne činným osobám, je nevyhnutné vždy zvážiť, či pri kritike konkrétnej osoby bolo zasiahnuté do jej profesijnej sféry, či sféry súkromného života. Pokiaľ kritika zasahuje sféru profesijnú, je chránená viac ako kritika zasahujúca do súkromnej sféry osoby (porovnaj tiež rozsudok ESLP Dalban proti Rumunsku zo dňa 28. 9. 1999, č. 28114/95, odst. 50). Na rozdiel od skutkového tvrdenia hodnotiaci úsudok vyjadruje subjektívny názor svojho autora, ktorý k danému faktú zaujíma určitý postoj tak, že ho hodnotí z hľadiska správnosti a prijateľnosti, a to na základe vlastných (subjektívnych) kritérií. Hodnotiaci úsudok nemožno akokoľvek dokazovať, je však potrebné skúmať, či sa zakladá na pravdivej informácii, či forma jeho verejnej prezentácie je primeraná, a či zásah do osobnostných práv je nevyhnutným sprievodným javom kritiky, to znamená, či primárnym cieľom kritiky nie je hanobenie, či zneuctenie danej osoby. Treba teda rozlišovať medzi kritikou prípustnou (oprávnenou) a medzi kritikou, ktorá môže tvoriť podstatu neoprávneného porušenia práva na česť (dobrú povesť). Ak má byť kritika prípustná, musí byť vecná, konkrétna a primeraná (zodpovedajúca) čo do obsahu formy a miesta. Vecnosť kritiky vyžaduje, aby kritika vychádzala z pravdivých skutočností (podkladov) ako premís pre hodnotiaci úsudok. Hodnotiaci úsudok musí byť totiž záverom, ktorý možno na základe uvedených skutočností logicky odvodiť. Konkrétnosť kritiky znamená, že hodnotiaci úsudok sa musí opierať o konkrétne skutočnosti. Primeranosť kritiky čo do obsahu, formy a miesta (použitými výrazmi, formuláciami, spojeniami) znamená, že nevybočuje z medzí nutných dosiahnuť sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu (cieľa). Súd vzhľadom na vyššie uvedené v tejto časti žalobu ako nedôvodnú zamietol.

1.4. Ďalej sa súd prvej inštancie zaoberal otázkou, či sa 3. výrok e-mailu z 30.5.2014 žalovaného zakladá na pravde a v prípade ak nie, či bol spôsobilý zasiahnuť do zákonom chránených práv žalobkyne. Súd prvej inštancie poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 472/2012 a na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 228/2012. Súd prvej inštancie mal vzhľadom na právne závery týchto rozhodnutí za preukázané výpoveďou žalobkyne, a aj svedkov, že žalovaný uvedeným nepravdivým skutkovým tvrdením č. 3 zakladajúcim sa výlučne na nepravde zasiahol do práva na ochranu osobnosti žalobkyne. V tejto časti je e-mail jednoznačne objektívne spôsobilý zasiahnuť do osobnostných práv žalobkyne, do ktorých aj neoprávnené zasiahol tým, že o nej vytvoril dojem ako o osobe, ktorá nemá záujem na riešení odbornosti prijatej vyhlášky ale má záujem súkromný, pre seba prospešný a pre ktorý má vytvorené aj rodinné zázemie, čo však nebolo pravdou.

Vyjadrenia žalovaného o privatizácii nejakých projektov jej rodinou sú nepravdivé, pretože blízku rodinu nemá, nemá deti, nie je vydatá. Žalobkyňa pred zverejnením tohto e-mailu požívala v odbornej verejnosti úctu a vážnosť, čo žiaden zo svedkov nevyvrátil. Výrok 3. e-mailu, ktorým malo byť zasiahnuté do osobnostných práv žalobkyne, bol svojou povahou skutkovým tvrdením žalovaného a preto súd ustálil, že tvrdenia žalovaného zverejnené formou e-mailu boli koncipované ako nepravdivé, a teda ich možno charakterizovať ako tvrdenia spôsobilé zásahu do osobnostných práv žalobkyne. Zverejnením „...pravdepodobne ako postgraduálna expertka ... pripravuje iba pôdu pre určité privatizačné projekty svojej rodiny riadiacej dnešné MZSR...“ mohlo dôjsť k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne, preto bola požiadavka primeraného zadosťučinenia formou ospravedlnenia dôvodná. Úlohou súdu je rozhodnúť spravodlivo v súlade s rímsko-právnou zásadou *ex aequo et bono* (rozhodnutie sporu podľa slušnosti a spravodlivosti), aby rozhodnutie korešpondovalo so spravodlivým usporiadaním vzťahov medzi stranami posudzovaného súdneho konania. Podľa názoru súdu prvej inštancie je takým rozhodnutie o morálnom zadosťučinení podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktoré je vzhľadom na strany sporu, všetky okolnosti ako aj formu v prejednávanej spore spravodlivé, a ktorého sa žalobkyňa domáhala. Súd preto v tejto časti žalobe vyhovel a rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

1.5. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 262 ods. 1 C.s.p.. S poukazom na čiastočný úspech strán v spore súd rozhodol tak, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania a preto už o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. nebude potrebné rozhodnúť.

2. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podala odvolanie žalobkyňa, a to voči jeho zamietajúcemu výroku a výroku o trovách konania, domáhajúc sa jeho zmeny odvolacím súdom tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie a zaviazá žalovaného nahradiť žalobkyňu trovy konania. Vytkla súdu prvej inštancie, že nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy. Všetky závadné výroky sporného e-mailu obsiahnuté v petite žaloby skutkovo a obsahovo na seba nadväzovali a žalovaným boli napísané ako jedna ucelená myšlienka. Petit žaloby ich spája ako významovo uzavretý celok. Nebolo preto správne, ak súd jednotlivé výroky rozdelil a posúdil ich každý zvlášť, pričom ich rozdelil do dvoch skupín - závadných a nezávadných hodnotiacich úsudkov. Všetky označené výroky sú nepravdivé a tým poškodzujúce dobré meno iného. Žalobkyňa sa voči nim dôrazne ohradila a považovala ich za nepravdivé. Pravdou je tá skutočnosť, že žalobkyňa sama osobne bola proti prijatiu spomínanej novely zákona, sama ju ostro kritizovala a v rozporovom konaní jej vytýkala nedostatky, o ktorých písal žalovaný. Široká odborná verejnosť, ktorá dostala predmetný e-mail, dobre poznala názor žalobkyne na spomínanú novelu. Preto boli veľmi sklamaní a pobúrení z nepravdivých informácií žalovaného o jej postoji k veci a žiadali od nej vysvetlenie, nakoľko po obdržaní e-mailu sa cítili byť žalobkyňou sklamaní a oklamaní. Svoj skutočný postoj musela žalobkyňa obhajovať na verejných fórach alebo písomne odpovedať na rozhorčené dopyty kolegov a adresátov e-mailu. Výroky uvedené v e-maile postavili žalobkyňu do úplne iného svetla v očiach odbornej verejnosti, médií a orgánov, ktorým bol e-mail zaslaný. Žalobkyňa ako hlavná odborníčka sa žiadnym spôsobom priamo a účinne nezapájala do legislatívneho procesu, nemala žiadnu rozhodovaciu právomoc alebo hlasovacie právo, ktoré patrí len legislatívnej komisii MZ SR, ktorej nebola členom. Žalovaný ani v jednom prípade nepreukázal pravdivosť svojich tvrdení a neuniesol dôkazné bremeno danú mu zákonom v tomto type sporu. Žalovaný o žalobkyňu šíril vedome nepravdivé klamlivé a zavádzajúce informácie, ktoré nemajú nič spoločné so slobodou slova alebo právom na kritiku. Tvrdiť o niekom verejne lož je nielen neetické, ale je to aj porušením dobrých mravov a je to na hrane trestného zákona. Ide o poškodenie dobrého mena žalobkyne ako osoby verejne činnej, poživajúcej dôveru odbornej verejnosti a štátu. Nebolo potrebné preukazovať vzniknutý následok. Ak by boli tvrdenia žalovaného pravdivé, boli by to zo strany žalobkyne také závažné pochybenia, že by z funkcie radšej dobrovoľne odstúpila. V tejto súvislosti poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 113/2009 zo dňa 31.1.2011. Žiadala tiež, aby ňou predložené dôkazy k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia (ktorý podala po vyhlásení rozsudku) o pokračovaní žalovaného v zásahoch proti žalobkyňu odvolací súd zohľadnil ako novoty v odvolacom konaní podľa § 366 písm. c/ C.s.p. aj pri posudzovaní odvolania proti rozsudku.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie sa v zákonom stanovenej lehote odvolal i žalovaný, a to voči výroku, ktorým súd prvej inštancie žalobe čiastočne vyhovel a výroku o trovách konania. Bol toho názoru, že sú dané odvolacie dôvody podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ C.s.p.. Pri svojom rozhodovaní súd prvej inštancie vychádzal z bližšie neodôvodneného predpokladu, že výrok č. 3 žalovaného je skutkovým tvrdením. Ide o nesprávne právne posúdenie veci. Poukázal na právny názor

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadreného v uznesení sp. zn. 4Cdo 149/2009 zo dňa 31. mája 2010 týkajúci sa hodnotiacich úsudkov. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že medzi hodnotiacimi úsudkami a skutkovými tvrdeniami nie je striktná, pevná hranica. Nie je vylúčené, že pojmy, ktoré sa na prvý pohľad javia ako skutkové tvrdenia, sú v skutočnosti hodnotovými úsudkami. V tejto súvislosti žalovaný upriamil pozornosť na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 367/03 zo dňa 15. marca 2005.

3.1. Z 50. odseku rozsudku súdu prvej inštancie je zrejmé, že pojem „rodina“ súd vykladal v zmysle, že ide skupinu blízkych príbuzných ľudí spojených pokrvnými zväzkami. Keďže však podľa tvrdení žalobkyne, ktorá je verejne činnou osobou, táto blízku rodinu nemá, nemá deti a nie je vydatá, považoval tvrdenia žalovaného za nepravdivé. Už takýto výklad slova rodina zo strany súdu prvej inštancie je nesprávny a excesívny. Slovo rodina možno chápať ako spoločenstvo jednotlivcov spojených určitými záujmami alebo znakmi. Ide o hodnotiaci úsudok žalovaného, ktorý za rodinu považoval kolegov a spolupracovníkov žalobkyne na MZ SR. Pojem rodina v e-maile zo dňa 30. mája 2014 treba vnímať a vykladať extenzívne, a teda slovné spojenie „rodiny riadiacej dnešné MZSR“ je potrebné vykladať ako „profesnú rodinu“, skupinu, kolektív spolupracovníkov a kolegov žalobkyne na MZ SR, pracujúcich na MZ SR. Nad rámec vyššie uvedeného žalovaný podotkol, že ani chápanie pojmu rodina v zmysle príbuzenských vzťahov by v predmetnom prípade nevybočovalo z medzí prípustnej kritiky. Z vykonaných svedeckých výpovedí totiž vyplynulo, že žalobkyňa nebola v medicínskych odborných kruhoch pred jej menovaním do funkcie hlavnej odborníčky známa a je tiež faktom, že do funkcie nebola nominovaná žiadnou stavovskou organizáciou lekárov. Bola priamo vybraná vtedajším ministrom (výpoveď svedkyne B.. O. R. na pojednávaní dňa 25. apríla 2017, výpoveď B.. I. N. na pojednávaní dňa 13. decembra 2016, výpoveď B.. M. M. na pojednávaní dňa 6. októbra 2016, str. 8 zápisnice, ako aj ďalšie svedecké výpovede). Je tiež faktom, že neznáme dôvody výberu a menovania žalobkyne, ako odborne relatívne neznámej osoby, do postu hlavného odborníka MZ SR vyvolávali „šumy, že B.. M. má veľmi blízke kontakty priamo s vedením, ministrom zdravotníctva...“ (výpoveď svedkyne B.. O. R. na pojednávaní dňa 25. apríla 2017 - str. 11). S týmito šumami bola žalobkyňa priamo konfrontovaná, pričom ich nikdy nevyvrátila.

3.2. Časť výroku „pripravuje iba pôdu pre určité privatizačné projekty“ je tiež potrebné vnímať v kontexte celej odbornej diskusie medzi všeobecnými lekármi v danom čase, a nielen na základe jeho doslovného významu, ako to urobil súd prvej inštancie. V roku 2014 spustilo MZ SR tzv. reformu primárneho kontaktu, ktorej súčasťou bol okrem iného aj rezidentský program a projekt integrovaných centier zdravotnej starostlivosti. Priebeh tejto reformy preukazujú aj tvrdenia žalobkyne: „...ale bola som vzhľadom na prebiehajúcu reformu primárneho kontaktu, veľmi pozorne sledovaná aj lekárskou verejnosťou.“ (zápisnica o pojednávaní zo dňa 22. septembra 2015, str. 3). V bode 4. pripomienok k vyhláške (č. I. 41), a tiež v bode 4. e-mailu zo dňa 30. mája 2014, žalovaný upozorňuje, že návrh vyhlášky „má vplyv na podnikateľské prostredie... Vynechaním VLD je návrh vyhlášky smerovaný proti VLD čo bude mať vplyv na ich sociálny status...“. Inými slovami, podľa časti odbornej verejnosti vyhláška mala negatívne vplyvy na príjmy všeobecných lekárov pre dospelých, čoho zámerom mohlo byť aj vytvorenie tlaku pre ľahšie zaradenie všeobecných lekárov pre dospelých do integrovaných centier zdravotnej starostlivosti. Práve takémuto výkladu svedčia aj ďalšie články predkladané žalobkyňou do súdneho konania. Žalovaný ako privatizačný projekt označuje práve snahu o budovanie integračných centier zdravotnej starostlivosti a docielenie zániku menších súkromných ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých. Tomu zodpovedajú všetky články predložené žalobkyňou. Skutočnosť, že pod privatizačnými projektmi MZ SR myslí žalovaný práve snahu o budovanie integrovaných centier zdravotnej starostlivosti, potvrdzujú aj reakcie svedkov navrhovaných žalobkyňou. Je zrejmé, že privatizačné projekty predstavujú hodnotiaci úsudok žalovaného vo vzťahu k projektu integrovaných centier zdravotnej starostlivosti. Takéto označenie možno považovať do určitej miery za nepresné, nakoľko však žalovaný nie je štátnym zamestnancom ani novinárom a svoj názor publikoval v rámci súkromnej komunikácie lekárov, možno mu túto nepresnosť odpustiť. Žalovaný na tomto mieste poukázal na právny názor Krajského súdu v Bratislave uvedený v rozhodnutí č. k. 9Co 154/2014-675 zo dňa 9.3.2017, 25. odsek. Vytváranie integrovaných centier zdravotníckej starostlivosti bolo kritizované aj zo strany INEKO. K realizácii projektu integrovaných centier zdravotníckej starostlivosti sa vyjadrila aj Slovenská lekárska komora. B. I. vo svojom článku „Centrá integrovanej zdravotnej starostlivosti v novom šate“ zo dňa 11.5.2017 k projektu integrovaných centier zdravotníckej starostlivosti z roku 2014 uviedol, že Slovenská lekárska komora konštatovala, že navrhovaný projekt vytváral vo veľkej miere riziko, že cieľom celého projektu mala byť iba zmena vlastníckych vzťahov. Možno preto konštatovať,

že označenie projektu integrovaných centier zdravotníckej starostlivosti za privatizačný projekt MZ SR, nie je hodnotiacim úsudkom bez vecného základu. Súd prvej inštancie svojim prístupom znemožnil preukázať vyššie uvedené skutočnosti, keď nepripustil rad otázok právneho zástupcu žalobkyne na svedkov týkajúcich sa práve odbornej diskusie medzi všeobecnými lekármi v danom čase (nepripustenie otázok č. 1 - 3 a č. 6 na svedka B.. M. M. na pojednávaní dňa 6.10.2017). To samo o sebe predstavuje odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b/ C.s.p.. Zhrňujúc vyššie uvedené je zrejmé, že výrok žalovaného č. 3 v kontexte e-mailu zo dňa 30.5.2014 ako aj celej odbornej diskusie potrebné chápať nasledovne: „...naša hlavná odborníčka... pravdepodobne ako postgraduálna expertka podieľaním sa na príprave vyhlášky pripravuje iba pôdu pre privatizačné projekty integrovaných centier zdravotnej starostlivosti jej spolupracovníkov a kolegov riadiacich dnešné MZ SR.“ Takýto výrok je jednoznačne hodnotiacim úsudkom a je zameraný výlučne na otázky verejného záujmu - prípravu textu vyhlášky a projekt MZ SR integrovaných centier zdravotníckej starostlivosti. Navyše ide len o špekuláciu uvedenú slovom „pravdepodobne“. Predmetný hodnotiaci úsudok je súčasťou kritiky žalobkyne ako verejne činné osoby v súvislosti s jej činnosťou ako hlavnej odborníčky MZ SR (skutočnosť, že žalobkyňa je verejne činná osoba uznal aj súd prvej inštancie - 45. odsek rozsudku súdu prvej inštancie). Už samotná požiadavka súdu prvej inštancie, aby žalovaný preukazoval pravdivosť predmetného hodnotiaceho úsudku, je preto nezákonná. Žalovaný zdôraznil, že kritika - hodnotiace úsudky o verejne činné osobe v demokratickej spoločnosti oplývajú prezumpciou ústavnosti. Bolo na žalobkyni, aby preukázala, že táto kritika nemá vecný základ. Toto dôkazné bremeno žalobkyňa neuniesla. Súd prvej inštancie podľa žalovaného názoru nesprávne právne posúdil aj potenciálnu spôsobilosť výroku č. 3 žalovaného v e-maile zo dňa 30.5.2014 zasiahnuť do práv žalobkyne (aj keby bol skutkovým tvrdením ako sa domnieva súd prvej inštancie). Ide o výrok obsiahnutý v e-maile v rámci odbornej diskusie, nejde o všeobecne publikovaný článok v nejakom periodiku. Predmetný výrok je obsiahnutý v záverečnej časti e-mailu, nie je žiadnym spôsobom graficky zvýraznený, a súčasne je uvedený slovom pravdepodobne. Toto slovo synonymicky možno nahradiť pojmom azda, možno, snáď, vari a vyjadruje možnosť alebo neistotu. Výrok č. 3 nie je konštatovaním, ale len špekuláciou nad možnými dôvodmi, prečo bola vyhláška prijatá a vypracovaná v určitom znení. Ide o zanedbateľný výrok, ktorý nie je nosnou a kľúčovou myšlienkou e-mailu zo dňa 30.5.2014. Tou je kritika textu vyhlášky a postupu žalobkyne ako hlavnej odborníčky, keď podľa žalovaného nevyužívala dostatočne svoje kompetencie na to, aby presadila kvalitnejšiu legislatívu. Ani jeden zo svedkov neuviedol, že by po prečítaní e-mailu nadobudol dojem, že žalobkyňa má na MZ SR rodinu, ktorá niečo privatizuje. Súčasne všetci zo svedkov vnímali výroky žalovaného v kontexte pôsobenia žalobkyne ako hlavnej odborníčky na MZ SR, teda v rámci výkonu jej verejnej funkcie.

3.3. Ďalej vo svojom odvolaní žalovaný uviedol, že záver súdu prvej inštancie o tom, že žalobkyňa pred zverejnením e-mailu požívala v odbornej verejnosti úctu a vážnosť, čo žiaden zo svedkov nevyvrátil, nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom poukázal na svedecké výpovede B.. O. R., B.. I. N., B.. M. M., M.. B.. M. I. a B.. W. O. O.. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že žalobkyňa nemala osobitnú povest' ako odborníčka pred menovaním do funkcie hlavnej odborníčky MZ SR a jej povest' bola výlučne spojená s verejnou funkciou, ktorú vykonávala. Súd prvej inštancie preto dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Záverom žalovaný namietal voči nedostatočnému odôvodneniu rozsudku súdu prvej inštancie, ktorý nezodpovedal požiadavkám kladeným na kvalitatívnu stránku odôvodnenia súdneho rozhodnutia.

3.4. Pokiaľ išlo o rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania, zo 42. odseku rozsudku ako aj navrhovaného petitu žaloby vyplýva, že žalobkyňa žalovala žalovaného o ospravedlnenie sa za 5 výrokov obsiahnutých v e-maile žalovaného zo dňa 30.5.2014. Z I. výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj z 47. a 50. odseku rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa mala úspech výlučne vo vzťahu k výroku č. 3 žalovaného, zatiaľ čo žalovaný bol úspešný vo vzťahu k výroku č. 1. - 2. a č. 4. - 5. Inými slovami, žalobkyňa bola úspešná v 1/5 sporu, zatiaľ čo žalovaný bol úspešný v 4/5 sporu. Žalovanému mal byť preto priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 60 % ($4/5 - 1/5 = 3/5$). Ak súd prvej inštancie nevychádzal z takto vymedzeného úspechu strán v spore zjavne sa dopustil vád v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. f/ a d/ C.s.p.. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o trovách konania považoval žalovaný tiež za nepreskúmateľné, nakoľko v ňom absentujú akékoľvek úvahy či dôvody súdu, ako vypočítal pomer úspechu strán v spore, resp. aký bol pomer úspechu strán spore. Súčasne tiež absentuje zdôvodnenie, prečo pri väčšinovou úspechu žalovaného v súdnom spore nebola priznaná náhrada trov konania žiadnemu z účastníkov.

4. K odvolaniu žalobkyne sa písomne vyjadril žalovaný. Zdôraznil potrebu rozlišovať medzi skutkovým tvrdením a hodnotiacim úsudkom. Z výrokov žalovaného je zrejmé, že ide o hodnotiace úsudky a vo vzťahu k výrokom č. 1., 2., 4. a 5. ich tak posúdil aj súd prvej inštancie (odsek 43. rozsudku). Žalovaný vo svojich skorších podaniach náležite preukázal a odôvodnil, že jeho kritika, resp. jeho hodnotiace úsudky majú svoj vecný základ. Ako to vyplýva z kontextu celého e-mailu, kritika žalovaného smerovala k (ne)činnosti žalobkyne ako hlavnej odborníčky Ministerstva zdravotníctva pre všeobecné lekárstvo pri prijímaní vyhlášky MZ SR č. 127/2014 Z. z. Žalovaný bol toho názoru, že žalobkyňa ako hlavná odborníčka MZ SR pre všeobecné lekárstvo mala viac využívať svoje kompetencie a zasiahnuť do legislatívneho procesu prijímania predmetnej vyhlášky. Žalovaný považoval predmetnú vyhlášku v prijatom znení za poškodzujúcu záujmy pacientov a všeobecných lekárov.

4.1. Žalobkyňa bola kritizovaná v súvislosti s výkonom verejnej funkcie - hlavný odborník MZ SR pre všeobecné lekárstvo. Žalobkyňa preto bola v danom čase a vo vzťahu k predmetným výrokom v postavení verejne činnej osoby. Túto skutočnosť nepopiera ani samotná žalobkyňa, keď v odvolaniach uvádza: „ohrozil moju dobrú povesť ako verejne činnej osoby“. Za protiprávnu možno považovať len kritiku verejne činnej osoby celkom zjavne bez skutkového základu (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 1511/13 zo dňa 20.5.2014, najmä odsek 33, nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 152/08 zo dňa 15.12.2009, najmä odsek 24, ale aj nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 326/09). Je zrejmé, že výroky žalovaného nevybočili z medzí dovolenej a tolerovateľnej kritiky verejne činnej osoby v súvislosti s výkonom jej funkcie. Rozsudok súdu prvej inštancie je preto v II. výroku vecne správny. Žalobkyňa vo svojom odvolaní okrem iného uvádza: „Vyhlasujem, že pravdou je tá skutočnosť, že ja sama osobne som bola proti prijatiu spomínanej novely zákona, sama som ju ostro kritizovala a v rozporovom konaní som vytýkala novele nedostatky, o ktorých píše žalovaný...“ Z textu nie je zrejmé, či sa tento výrok týka vyhlášky MZ SR č. 127/2014 Z. z., na ktorú reagoval žalovaný v e-maile zo dňa 30.5.2014. Ak áno, ide o nové, ničím nepodložené tvrdenie, ktoré nemá oporu v doterajších vyjadreniach žalobkyne a už vôbec nie v ňou predložených dôkazoch. Ide o nepripustnú novotu, ktorú žalobkyňa mohla uplatniť už počas konania pred súdom prvej inštancie. Nemožno na ňu prihliadať. Žalobkyňa tiež tvrdila, že ako hlavná odborníčka sa žiadnym spôsobom priamo a účinne nezapájala do legislatívneho procesu vyhlášky MZ SR č. 127/2014 Z. z., resp. nemala sa možnosť do neho zapojiť. Ide o tvrdenie, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Žalovaný predložil súdu prvej inštancie Štatút hlavných odborníkov a krajských odborníkov (vestník MZ SR 2011, čiastka 34-36, ročník 59, str. 257, č. I. 96 súdneho spisu). Z ustanovenia čl. IV ods. 1 písm. a/, c/, j/, k/, ale najmä l/ a n/ predmetného štatútu vyplýva, že hlavní odborníci sa podieľajú, zúčastňujú na príprave všeobecných právnych predpisov a legislatívnych noriem v zdravotníctve. Žalobkyňa vyhlásila, že sa zúčastnila rozporového konania k návrhu vyhlášky MZ SR č. 127/2014 Z. z. (zápisnica o pojednávaní zo dňa 25.4.2017, str. 2). Z ustanovení čl. 13, 14, 16, 17 ods. 5, 18 ods. 2 až 5 a 7 v spojení s čl. 31 ods. 3 a 9 Legislatívnych pravidiel vlády je zrejmé, že pripomienkové konanie spolu s rozporovým konaním (čl. 14 Legislatívnych pravidiel vlády) boli súčasťou legislatívneho procesu vo vzťahu k vyhláškam. Ak sa teda žalobkyňa zúčastnila rozporového konania, participovala aj na legislatívnom procese predmetnej vyhlášky.

4.2. K otázke pripustenia novôt v odvolacom konaní, ktoré žiadala žalobkyňa, žalovaný uviedol, že predmetom konania vedeného pred súdom prvej inštancie č. k. 19C/354/2014 boli výroky žalovaného obsiahnuté v závere e-mailu zo dňa 30.5.2014. Tie sa týkali žalobkyne v súvislosti s jej úlohou vo vzťahu k prijatej vyhláške MZ SR č. 127/2014 Z. z. Žalobkyňa takto vymedzila predmet konania v jej žalobe zo dňa 17.12.2014 a v jej navrhovanom petite. Počas súdneho konania nedošlo k rozšíreniu žaloby. Je tiež faktom, že výroky žalovaného obsiahnuté v e-maile zo dňa 30.5.2014 a v e-maile zo dňa 27.11.2017, prípadne v e-maile zo dňa 18.1.2018 nie sú identické, ani obsahovo, kontextuálne spolu nesúvisia. Predmetné e-maily zo dňa 27.11.2017 a 18.1.2018 preto nie sú predmetom konania, priamo s ním nesúvisia a nie je ani zrejmé, ktorá skutočnosť podstatná pre konanie súdu prvej inštancie či odvolacieho súdu by sa nimi mala preukazovať.

5. Žalobkyňa nevyužila svoje právo a k odvolaniu žalovaného, ani k jeho vyjadreniu k odvolaniu sa v stanovených lehotách nevyjadrila.

6. Podľa § 470 ods. 1 prechodných ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok účinného od 1.7.2016 (ďalej len „C.s.p.“) ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené ustanovenie C.s.p. preskúmal a prejednal vec v rozsahu podaných odvolaní v zmysle § 379 a § 380 ods. 1 C.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (rozsudok bol odvolacím súdom verejne vyhlásený podľa § 378 ods. 1 a § 219 ods. 3 C.s.p.) a dospel k záveru, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav avšak vec neposúdil právne správne a preto bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie čiastočne zmeniť (§ 388 C.s.p.) a vo zvyšku potvrdiť (387 ods. 1 C.s.p.).

8. Žalobkyňou uplatnené právo na primerané zadostučinenie formou ospravedlnenia (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka) vychádza z jej práva na ochranu osobnosti (§ 11 Občianskeho zákonníka, čl. 16 ods. Ústavy), ktoré sa dostalo do konfliktu s právom žalovaného na slobodu prejavu (čl. 26 Ústavy). Ide o práva vo svojej podstate rovnocenné, súd preto v tomto konaní musí zvážiť, ktorému z týchto kolidujúcich práv poskytne právnu ochranu.

9. V konaní nebolo sporné, že žalovaný dňa 30.5.2014 o 6:14 hod. odoslal zo svojej e-mailovej adresy T.M..sk na adresy 1 400 pôvodných členov Slovenskej spoločnosti všeobecného praktického lekárstva SLS (Č..sk), sekretariátu a riaditeľovi sekretariátu Slovenskej lekárskej komory (T.sk U..sk), riaditeľke Kancelárie Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) na Slovensku (Q..E..Y.), Prezídium Slovenskej lekárskej spoločnosti (M.-O..sk) a odbornému redaktorovi Zdravotníckych novín (S..W..sk) e-mailovú správu, v ktorej okrem iného uviedol nasledovné výroky: (1) „Prekvapuje ma, že HO B., B.. B. M., B.... do ktorej sme my všeobecní lekári vkladali toľko nádejí, nezosúladiť tento materiál s potrebami slovenskej populácie a s dnešnými možnosťami slovenských VLD.“ (2) „Ako ukazuje aj tento prípad bohužiaľ naša hlavná odborníčka nezastupuje záujmy ani VLD ani záujmy pacientov...“ (3) „...pravdepodobne ako postgraduálna expertka... pripravuje iba pôdu pre určité privatizačné projekty svojej rodiny riadiacej dnešné MZSR.“ (4) „Je veľmi transparentne vidieť, že nepresadzuje ani základné atribúty kvalitnej integrovanej starostlivosti o chronicky chorých...“ (5) „Naopak svojou činnosťou pomohla prijať túto tápajúcu legislatívu, ktorá platí od ... dňa 20.5.2014 a výraznou mierou sa bude podieľať na znemožňovaní prístupu pacientom k poskytovaniu integrovanej primárnej zdravotnej starostlivosti a k oslabovaniu PZS.“

10. Taktiež v konaní nebolo sporné, že žalobkyňa bola v čase odoslania predmetnej e-mailovej správy hlavnou odborníčkou MZ SR v oblasti všeobecného lekárstva, do tejto funkcie bola vymenovaná ministrom zdravotníctva. Podľa čl. 1 ods. 6 štatútu hlavných odborníkov a krajských odborníkov MZ SR hlavní odborníci a krajskí odborníci sú poradným orgánom ministra zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorí spolupracujú s ministerstvom pri odbornom usmerňovaní poskytovania zdravotnej starostlivosti a pri odborno-metodickom vedení zdravotnej starostlivosti v príslušnom odbore.

11. Žalobkyňu bolo možné charakterizovať ako osobu verejne činnú. Verejnou funkciou možno rozumieť výkon práv alebo plnenie povinností vyplývajúcich z verejnoprávnych predpisov vymedzený určitým funkčným alebo časovým obdobím. Do verejnej funkcie je osoba ustanovená na základe zákona voľbou alebo vymenovaním. Funkcia hlavného odborníka ako poradcu ministra zdravotníctva vymenovaného týmto ministrom na určité časové obdobie nepochybne tieto znaky spĺňa. Hlavný odborník výkonom svojej poradnej funkcie ovplyvňuje, i keď nepriamo, spôsob výkonu pôsobnosti MZ SR.

11.1. Osoby verejne činné, vykonávajúce verejné funkcie, musia z titulu svojho postavenia znášať vyššiu mieru kritiky, než bežný občan. Takáto osoba svojím rozhodovaním či iným konaním môže ovplyvňovať práva a povinnosti iných osôb, čo pochopiteľne môže vzbudiť kritické reakcie dotknutých subjektov. Pri verejne činných osobách sa prirodzene očakáva väčší verejný záujem (tak odbornej ako i širokej verejnosti) o ich osobu, a to nielen čo sa týka ich funkcie či profesie, ale aj o niektoré relevantné skutočnosti osobného či súkromného charakteru. Právo na ochranu osobnosti týchto osôb musí v primeranej miere ustúpiť v demokratickej spoločnosti prirodzenému verejnému záujmu na správe vecí verejných, ktorý sa v konkrétnych prípadoch prejavuje najmä výkonom práva na slobodu prejavu. Uvedené neznamena, že verejne činné osoby nemajú právo na ochranu osobnosti, ani že sloboda prejavu vo vzťahu k nim by bola absolútna, avšak iné konkurujúce práva, najmä právo na slobodu prejavu, spravidla musia dostať prednosť, pokiaľ nejde o tak zjavný exces pri ich výkone, že by ich ochrana bola neudržateľná. Excesívnym výkonom môže byť ich uplatnenie zjavne neprimeraným spôsobom, ak by išlo o hrubé zneužitie práva či rozpor s dobrými mravmi. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ustálenú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej je

každému dovolené vyjadrovať sa k verejným veciam a vynášať o nich hodnotové súdy. K veciam verejným pritom nepochybne patrí činnosť orgánov verejnej moci vrátane rozhodovacej činnosti súdov a taktiež osôb pôsobiacich vo verejnom živote. O kritike činnosti a konania uvedených subjektov platí z princípu demokracie vyplývajúca ústavná prezumpcia, že ide o kritiku dovolenú (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 152/08 z 15.12.2009). Orgány verejnej moci v zásade nie sú ani oprávnené posudzovať správnosť a prípustnosť prejavovaných názorov. Dôsledkom takéhoto postupu by bolo zavedenie cenzúry, ktorá je v zmysle čl. 26 ods. 3 ústavy vylúčená (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 42/09 z 2.6.2009).

12. Je potrebné zdôrazniť, že sloboda prejavu sa uplatňuje nielen vo vzťahu k informáciám alebo myšlienkam, ktoré sú prijímané priaznivo alebo sú považované za neútočné či neutrálne, ale aj vo vzťahu k tým, ktoré urážajú (obťažujú), šokujú či znepokojujú štát alebo časť obyvateľstva. Vyžaduje si to pluralizmus, znášanlivosť a veľkorysosť, bez ktorých nemožno hovoriť o „demokratickej spoločnosti“ (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 7.12.1976 v prípade N. proti Spojenému kráľovstvu). Tento právny názor vychádza z čl. 10 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zo 4.11.1954 podľa ktorého každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie alebo myšlienky bez zasahovania štátnych orgánov a bez ohľadu na hranice.

13. V posudzovanej veci teda došlo k stretu práva žalobkyne na ochranu osobnosti oslabeného jej verejnou funkciou a práva žalovaného na slobodu prejavu ako príslušníka odbornej verejnosti, ktorého sa výkon funkcie žalobkyne (nepriamo) dotýka. Pre posúdenie oprávnenosti zásahu do práva na ochranu osobnosti bolo podstatné správne kategorizovať žalobkyňou vytknuté výroky žalovaného ako skutkové tvrdenia alebo hodnotiace úsudky.

14. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že skutkové tvrdenie (statement of fact) predstavuje fakt, ktorého pravdivosť môže byť objektívne preukázaná. V prípade kritiky ide o hodnotiace úsudky (value judgment), teda subjektívne názory toho, kto ich prednáša, ktorých správnosť nie je možné z povahy veci objektívne preukázať. Požiadavku na preukázanie pravdivosti hodnotiaceho úsudku nemožno splniť a takáto požiadavka sama o sebe porušuje slobodu prejavu (R. proti Slovenskej republike, Oberschlick proti Rakúsku). Tam, kde je nejaké vyjadrenie hodnotiacim úsudkom, môže primeranosť zásahu závisieť na tom, či pre napadnuté vyjadrenie existuje dostatočný faktický podklad, pretože i hodnotiaci úsudok bez akéhokoľvek faktického podkladu môže byť prehnaný (De Haes a Gijssels proti Belgicku). V niektorých prípadoch je hranica medzi hodnotiacim úsudkom a skutkovým tvrdením pomerne tenká a vyžaduje si dôsledné posúdenie nielen napadnutého vyjadrenia ale i celkového kontextu, v ktorom bolo vyjadrenie prednesené. Ochrany proti zásahu do práva na ochranu osobnosti sa možno úspešne domáhať iba vtedy, ak bol zásah neoprávnený. K neoprávnenému zásahu do práva fyzickej osoby na česť a dôstojnosť dôjde nepochybne nepravdivými skutkovými tvrdeniami, ktoré sú zároveň objektívne spôsobilé privodiť ujmu na cti dotknutej fyzickej osoby. Dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje žalobcu. Pokiaľ ide o hodnotiace úsudky, treba teda rozlišovať medzi kritikou prípustnou (oprávnenou) a medzi kritikou, ktorá môže tvoriť podstatu neoprávneného porušenia práva na česť (dobrú povesť). Ak má byť kritika prípustná, musí byť vecná, konkrétna a primeraná (zodpovedajúca) čo do obsahu formy a miesta. Vecnosť kritiky vyžaduje, aby kritika vychádzala z pravdivých skutočností (podkladov) ako premís pre hodnotiaci úsudok. Hodnotiaci úsudok musí byť totiž záverom, ktorý možno na základe uvedených skutočností logicky odvodiť. Konkrétnosť kritiky znamená, že hodnotiaci úsudok sa musí opierať o konkrétne skutočnosti. Primeranosť kritiky čo do obsahu, formy a miesta (použitými výrazmi, formuláciami, spojeniami) znamená, že nevybočuje z medzí nutných dosiahnuť sledovaného a zároveň spoločensky uznávaného účelu (cieľa).

15. Súd prvej inštancie postupoval správne, keď posudzoval jednotlivé výroky, ktoré boli obsahom e-mailu odoslaného žalovaným tak samostatne, ako i vo vzájomnej súvislosti, a tiež v kontexte celého e-mailu a širšej spoločenskej diskusie vedenej na danú tému. Podľa názoru odvolacieho súdu však nie celkom dostatočne zohľadnil ešte širšie súvislosti, ktoré síce nevyplývali z dotknutého e-mailu, ale boli preukázané svedeckými výpoveďami. To, že žalobkyňa vybrala určité tvrdenia z e-mailu žalovaného, vo vzťahu ku ktorým sa domáhala ospravedlnenia, je prípustné, ale neznamená to, že súd sa má sústrediť izolovane iba na tieto výroky a ignorovať ich kontext.

16. Pokiaľ ide o výroky 1., 2., 4. a 5., súd prvej inštancie dospel k záveru, že tieto predstavujú hodnotiace úsudky, s čím sa odvolací súd v plnej miere stotožňuje. Ide o výroky subjektívne hodnotiace činnosť (prípadne nečinnosť) žalobkyne vo funkcii hlavnej odborníčky z hľadiska jej súladnosti so záujmami lekárov a pacientov a hodnotiace jej účasť na príprave legislatívy, s ktorou žalovaný nesúhlasil (ide konkrétne o Vyhlášku MZ SR č. 127/2014 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam chorôb, pri ktorých sa poskytuje poisťencovi verejného zdravotného poistenia dispenzarizácia, frekvencia vyšetrení a poskytovateľa zdravotnej starostlivosti vykonávajúci dispenzarizáciu). Skutočnosť, že žalobkyňa zastávajúca funkciu poradného charakteru nemala rozhodujúci vplyv na prijatie príslušnej legislatívy, na ktorú v žalobe i v odvolaní poukazovala, podľa názoru odvolacieho súdu neznamena, že by išlo o hodnotiace úsudky vynesené bez akéhokoľvek faktického podkladu. Ako poradkyňa ministra už z definície nemá rozhodovaciu právomoc, jej funkcia je zameraná na podávanie odborných informácií, a teda podporu výkonu právomoci ministra, resp. ministerstva. Je zjavné, že žalovaný svoju kritiku smeroval k tomu, že žalobkyňa podľa neho nekonala správne v procese prípravy ním kritizovanej vyhlášky. Pravdivosť či nepravdivosť hodnotiacich úsudkov, a teda ani spôsob výkonu svojej funkcie žalobkyňou, súdu hodnotiť neprislúcha. Zamietnutie žaloby súdom prvej inštancie, pokiaľ išlo o výroky 1., 2., 4. a 5., bolo teda dôvodné.

17. Výrok 3 v znení: „[žalobkyňa] pravdepodobne ako postgraduálna expertka... pripravuje iba pôdu pre určité privatizačné projekty svojej rodiny riadiacej dnešné MZSR,“ súd prvej inštancie posúdil ako skutkové tvrdenie. Úvahy, ktoré ho k tomu viedli, však odvolací súd nepovažuje za správne. Na tento výrok treba nazerať nielen v kontexte celého e-mailu zameraného na vyjadrenie nesúhlasu s legislatívnou úpravou starostlivosti o chronicky chorých pacientov všeobecnými lekármi pre dospelých, ale aj v ešte širšom kontexte, z ktorého vyplýva, že žalovaný kritizoval v tej dobe v odbornej verejnosti známe plány na zriadenie Centier integrovanej starostlivosti v rámci ktorých majú ordinovať aj všeobecní lekári, čo žalovaný vnímal ako prostriedok k (ním tak nazvanej) privatizácii (dalo by sa povedať tiež k akvizícii) ambulancií všeobecných lekárov pre dospelých súkromnými podnikateľskými subjektmi. Predmetný e-mail je príspevkom do diskusie vedenej odbornou verejnosťou rôznymi formami a na rozličných fórach a nemožno ho umelo izolovať. Teda tvrdenie, že žalobkyňa má pripravovať pôdu pre privatizačné projekty, je iba hodnotiaci úsudok žalovaného, ktorý v tomto videl motiváciu správania sa žalobkyne vo svojej funkcii.

17.1. Pokiaľ ide o časť výroku 3. obsahujúcou tvrdenie o rodine žalobkyne riadiacej MZ SR, toto sa môže na prvý pohľad javiť ako skutkové tvrdenie, v skutočnosti však ide iba o premisu hodnotiaceho úsudku. Zo svedeckých výpovedí vyplynulo, že žalobkyne bolo v lekárskejších kruhoch pripisované príbuzenstvo s Pavlom Paškom, ktorý mal byť súčasne osobou politicky prepojenou s rezortom zdravotníctva. Zainteresovanosť M. M. v rezorte zdravotníctva, hoci neformálneho charakteru, bola vo verejnosti (ako takej, nielen odbornej) všeobecne známa a bola predmetom nespočetných výstupov prakticky všetkých spravodajských médií. Nebolo preukázané, že by práve žalovaný bol pôvodcom informácie o rodinnom prepojení žalovanej s Pavlom Paškom, resp. o prepojení žalobkyne s vedením rezortu zdravotníctva, tieto informácie existovali už skôr, než boli prednesené v dotknutom e-maile, čo potvrdzujú výpovede B.. O. R. a B.. M. M.. Žalovaný tieto informácie prevzal do svojho vyjadrenia ako premisu a odvodil od nich hodnotiaci úsudok. Tento hodnotiaci úsudok sa nevymyká z rámca záverov, ktoré možno rozumne z údajného prepojenia žalobkyne na uvedené osoby vyvodit', a teda nie je bez akéhokoľvek faktického základu. Samotné písomné zreprodukovanie tvrdení o rodinných väzbách žalobkyne pred odbornou verejnosťou, v rámci ktorej sa už skôr takéto informácie šířili, nebolo spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv žalobkyne. Žalovaný v zásade nemal možnosť si tieto informácie overiť, čo i sám priznal použitím slova „pravdepodobne“ v predmete výroku.

17.2. Keď sa obe zložky 3. výroku interpretujú vyššie uvedeným spôsobom, teda že žalovaný čerpajúc z informácie odbornej verejnosti známej, i keď nepotvrdenej, o údajných rodinných väzbách žalobkyne videl motiváciu výkonu jej funkcie hlavnej odborníčky v príprave pôdy pre určité privatizačné projekty, za ktoré považoval zriadenie Centier integrovanej starostlivosti, ide nepochybne o kritiku dotýkajúcu sa osobnosti žalobkyne. Na druhej strane v nej však odvolací súd nevhliadol vybočenie z medzí vecnej, konkrétnej a primeranej kritiky zodpovedajúcej dosiahnutiu cieľa, ktorý legitímne žalovaný sledoval, a ktorým bolo v širšom zmysle podporiť v odbornej verejnosti svoj kritický názor na predmetnú vyhlášku MZ SR a v užšom zmysle aj svoj kritický názor na činnosť žalobkyne pri jej príprave. Čo sa týka miesta, ktoré pre svoj prejav vybral, žalovaný nekritizoval žalobkyňu pred verejnosťou ako takou, ktorá nemá také komplexné informácie o predmete kritiky, ale pred zainteresovanou odbornou verejnosťou,

ktorá poznala kontext celej diskusie. Zvolený štýl prejavu je síce konfrontačný, ale stále v rámci spoločensky akceptovateľných konvencií vedenia verejnej diskusie. Pokiaľ vznikne čo i len podozrenie, že osoba vo verejnej funkcii je určitým spôsobom prepojená na subjekty, vo vzťahu ku ktorým by mala vykonávať svoje práva a povinnosti, teda že je v tzv. konflikte záujmov, v zásade jediný spôsob ako môže verejnosť reagovať, je vysloviť toto podozrenie. Samozrejme vysloviť takéto podozrenie sa nedá inak, ako konfrontovaním konkrétnej osoby v možnom konflikte záujmov, ktorej sa to síce subjektívne môže dotknúť, ale objektívne ide o kritiku, ktorú musí každá verejne činná osoba znášať. Odvolací súd nepostrehol v danom výroku (ale ani v celom dotknutom e-maile) žalovaného prvky samoúčelne znevažujúce či dehonestujúce žalobkyňu. Pokiaľ aj žalovaný pristúpil ku kritike osoby žalobkyne, robil tak v miere nevyhnutnej vzhľadom na predmet kritiky a jej legitímny cieľ, teda poukázať na možný konflikt záujmov.

17.3. Žalovaný nemá postavenie novinára, ako subjektu vo všeobecnosti najviac privilegovaného z hľadiska ochrany slobody prejavu, ale jeho právo zúčastňovať sa verejnej diskusie je potrebné chrániť a do istej miery aj privilegovať. Treba tiež uviesť, že žalovaný, hoci sa nedá povedať, že by bol radovým lekárom, nakoľko sa verejne angažuje, nemá ani postavenie všeobecne akceptovanej autority, ktorej vyjadrenia by mali v odbornej verejnosti podstatne vyššiu váhu, než napríklad vyjadrenia žalobkyne. Jeho príspevok do verejnej diskusie je možné vnímať ako prejav jeho osobného názoru, vychádzajúci z informácií, ktoré boli v určitej forme odbornej verejnosti známe alebo ku ktorým mala odborná verejnosť prístup.

17.4. Hoci výrok 3. obsahuje pomerne vážnu kritiku dotýkajúcu sa osobnosti žalobkyne, stále ide o súčasť verejnej diskusie vedenej odbornou verejnosťou, ktorej realizácia je v demokratickej spoločnosti nielen dovolená, ale i nevyhnutne potrebná. Žalovaného vyjadrenia sa týkali všeobecne záväzného právneho predpisu (vyhlášky MZ SR). Normatívne právne akty, ich príprava, prijatie a následná aplikácia predstavujú vec azda najvyššieho verejného záujmu. Ingerencia donucovacieho aparátu štátu vo verejnej diskusii (a špeciálne v tomto prípade) má len celkom okrajové miesto a môže sa uplatniť len ako úplne krajný prostriedok v mimoriadne závažných prípadoch. V demokratickej spoločnosti vyznačujúcej sa slobodou prejavu je prípustná aj ostrá a v niektorých prípadoch aj osobná kritika, najmä ak jej objektom je osoba verejne činná. Je potrebné však tiež zdôrazniť, že žalobkyňa v tomto prípade nie je len objektom kritiky, resp. objektom verejnej diskusie, ale i jej subjektom. Namiesto domáhania sa zásahu autority do verejnej diskusie príznačného pre nedemokratické režimy v podobe postihu žalovaného (či už zo strany štátu alebo iných subjektov) za jeho výroky, mala žalobkyňa v tomto smere možnosť reagovať na výroky žalovaného, pričom vzhľadom na svoju pozíciu vedela svojou odpoveďou zasiahnuť v zásade rovnaké publikum, ako zasiahol žalovaný. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 191/2015 zo dňa 26.3.2015 uviedol, že verejná osoba má oveľa širšie možnosti vlastným pričinením pôsobiť na verejnú mienku a prípadne očistiť svojím aktívnym konaním verejnú debatu od nepresností. Na rozdiel od obyčajného občana sa od verejných osôb očakáva, že budú aktívne dementovať a objasňovať svoje konanie, ktoré sa stane sporné. Táto vysvetľovacia neprávna povinnosť je ťarchou ich úradu.

17.5. Žalovanému nie je spôsobilé priťažovať ani to, že svoje informácie (najmä tie o údajných rodinných väzbách žalobkyne), ktoré predstavovali premisu jeho hodnotiacich výrokov, nemal overené, resp. preukázané. V obvyklej ľudskej komunikácii ľudia bežne narábajú s informáciami, ktoré predstavujú ich subjektívne vedomosti či znalosti a vo väčšine prípadov ich nemajú, ani nemôžu mať objektívne overené. Vyžadovať od účastníkov verejnej diskusie, ale aj akejkolvek inej medziľudskej názorovej interakcie, aby vychádzali iba z objektívne preukázaných faktov, by znamenalo takouto nemožnou požiadavkou akúkoľvek výmenu názorov v spoločnosti zadusiť, čo je stav v úplne popierajúci základné atribúty demokratickej spoločnosti a právneho štátu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. II. ÚS 2051/2014, ktorý sa slobodou prejavu vo svetle epistemologických limitov pomerne podrobne zaoberal.

18. Možno teda uzavrieť, že žalobkyňa nepreukázala neoprávnenosť zásahu žalovaného do jej práva na ochranu osobnosti. Žalovaný aktívne vykonával svoje právo na slobodu prejavu, ktorému náleží ochrana aj v tom prípade, ak je realizované formou kritiky inej osoby. Zo strany žalovaného nešlo o zneužitie či excesívny výkon tohto práva, nakoľko jeho kritika hoci ostrá, ničím nevybočovala z medzí v demokratickej spoločnosti prípustnej kritiky osoby verejne činnnej. Žalobkyňa vzhľadom na svoje postavenie naopak bola povinná takúto kritiku znášať. Tieto závery sa vzťahujú nielen na výroky 1., 2.,

4. a 5., ale aj na výrok 3., preto vyhovie žalobe vo vzťahu k tomuto výroku súdom prvej inštancie nebolo správne.

19. Odvolací súd z vyššie uvedených dôvodov rozsudok súdu prvej inštancie v časti, ktorou vyhovel žalobe zmenil podľa § 388 C.s.p. tak, že žalobu zamietol. Vo zvyšnej zamietajúcej časti odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil podľa 387 ods. 1 C.s.p..

20. Nakoľko odvolací súd pristúpil k zmene napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, je povinný v zmysle § 396 ods. 2 C.s.p. rozhodnúť i o trovách konania aplikujúc v súlade s § 396 ods. 1 C.s.p. ustanovenia o trovách prvoinštančného konania. Z výsledkov odvolacieho konania vyplýva, že žalovaný dosiahol vo veci plný úspech, preto mu patrí plná náhrada trov konania podľa § 255 ods. 1 C.s.p.. O výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

21. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

Dovolať musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods.2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).